ឧបជ្ឈាយាធិប្បាយ

អាទិសង្ឃនៃសាលាសំណាក់

សម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី

ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ព្រះសង្ឃរាជថ្នាក់ទី ១ នៃគណៈមហានិកាយ

រៀបរៀង

ព.ស. ២៥០៧

គ.ស. ១៩៦៥

ផ្សាយចេញពី

www.haotrai.com

ចែកជាឈម្ហូឈានដោយ

MEKONGNET
CONNECTING YOU ALL

ANANA
Computer
Trusted Service & Quality

ឧបសម្បទាញត្តិសង្ខេប

អានិសង្សនៃសាលាសំណាក់

សម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី

ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ព្រះសង្ឃរាជថ្នាក់ទី ១ នៃគណៈមហានិកាយ

រៀបរៀង

ព.ស. ២៥០៧

គ.ស. ១៩៦៥

ឧទ្ទិសបត្រថា

-----o-----

ឧបាសក **ជាន សេង** ជាប្រមុខគ្រួសារព្រមទាំងបុត្រធីតាទាំងឡាយ នឹងចៅៗទាំងអស់គ្នាមានបសាទសទ្ធាជ្រះថ្លាបាននាំគ្នាធ្វើធម្មទាននេះ ដើម្បីឧទ្ទិសផលជូនដល់ឧបាសិកា ហាក់ លាងអេង ដែលជាគ្រួសារ នឹងត្រូវជាមាតា ជាទីស្រឡាញ់របស់បុត្រធីតា នឹងត្រូវជាជីដូនជាទីអាឡោះអាល័យរបស់ចៅៗ គ្រប់គ្នា ។

សូមឧបាសិកា **ហាក់ លាងអេង** ទទួលអនុមោទនាធម្មទាននេះ អំពីយើងខ្ញុំគ្រប់គ្នាដោយសោមនស្សរីករាយ ។ បើឧបាសិកា ហាក់ លាងអេង បានទៅកើតក្នុងទីថោកទាបដោយសេចក្ដីភ្លាំងភ្លាត់ដោយកាយវាចាចិត្តជាទុច្ចរិតក្ដី ក៏សូមឱ្យបានរួចរំដោះចាកទីដ៏ថោកទាបនោះ ដោយតេជៈគឺបុណ្យធម្មទាននេះ ឬបើទៅកើតក្នុងទេវបុរីជាវិមានគួររីករាយដែលជាស្ថានមានលំអរដោយរតនៈផ្សេងៗស្រាប់ហើយ ក៏សូមឱ្យរីងរិតតែចំរើនឡើងជាភិយ្យោភាព ដោយតេជៈ គឺបុណ្យនេះ បុញ្ញសម្បទា គឺគុណជាតិជាហេតុដល់ព្រមដោយបុណ្យឯណា បុញ្ញសម្បទានេះមានឫទ្ធិដ៏ធំក្រៃលែងដោយប្រការយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនោះបណ្ឌិតទាំងឡាយអ្នកមានប្រាជ្ញា រមែងសរសើរនូវភាពនៃបុគ្គលអ្នកមានបុណ្យធ្វើទុកហើយ ផលរបស់បុណ្យទាំងឡាយរមែងនាំមកនូវសេចក្ដីសុខ សេចក្ដីប្រាថ្នារមែងសម្រេច ។ម្យ៉ាងទៀតក្នុងកាលជាទីបំផុត បុគ្គលរមែងបាននូវព្រះនិព្វានដ៏ឆាប់រហ័ស ។

ជាទីបញ្ចប់នេះសូមគ្រួសាររបស់ខ្ញុំ នឹងត្រូវជាមាតាជាទីស្រឡាញ់របស់បុត្រធីតា នឹងត្រូវជាជីដូននៃចៅៗគ្រប់គ្នា សូមឱ្យ**ឧបាសិកា ហាក់ លាងអេង** បានបរិបូរណ៍ដោយសេចក្ដីចំរើន បាននូវប្រយោជន៍ បានដល់នូវសេចក្ដីសុខគ្រប់ប្រការអស់កាលជាយូរអង្វែងតរៀងទៅ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតក្លាយទៅជាប្រការៈដ៏ទៃឡើយ ។

ជយោ! ធម្មទានយើងខ្ញុំគ្រប់ៗគ្នា !

សេចក្តីប្រារព្ធ

ក្នុងឱកាសពីធីបុណ្យឆ្លងសាលាសំណាក់បេតុងអាមេរ៉េថ្មីមួយខ្នង ដែលលោកអ្នកឧកញ៉ា ស៊ុម-ហៀង និងលោកជំទាវ សៀប ជាភរិយា បានសង់ត្រង់ផ្តល់បែក ជិតមាត់ស្ទឹងព្រែកត្នោត ដែលអ្នកភូមិជិតខាងទីនោះហៅថាស្ទឹងធំ ក្នុងឃុំរលាំងកែន ស្រុកកណ្តាល-ស្ទឹង ខេត្រកណ្តាល ជូនលោកយាយ ធន ជាមាតារបស់លោក ទុកជាអនុស្សាវរីយបុញ្ញនិធិ ជាប្រយោជន៍ដល់សាធារណជន, លោកអ្នកឧកញ៉ា ស៊ុម-ហៀង បានសូមឱ្យខ្ញុំជួយឧបត្ថម្ភឱ្យមានសៀវ-ភៅថែងអំពីអានិសង្ស នៃការសង់សាលាសំណាក់ ដើម្បីប្រគេនចែកជូនពុទ្ធបរិស័ទជាប្រយោជន៍ក្នុងប្រទេស និងព្រះពុទ្ធសាសនាតរៀងទៅ ។

ខ្ញុំក៏បានទទួលភារៈនេះ ហើយខ្ញុំបានដកស្រង់យកសត្តម-សូត្រទី ៧ ក្នុងអាទិត្តវគ្គ នៃព្រះសុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទេវតាសំយុត្ត សគាថវគ្គ និង រឿងនិទានមឃមាណព ក្នុងធម្មបទ**ដ្ឋកថា** ត្រង់អប្បមាទវគ្គវណ្ណនា ប៉ុន្តែខ្ញុំស្រង់យកតែ**សេចក្តីជាគោល**

សង្ខេបខ្លី ។ មកប្រែ-រៀប រៀងជាសៀវភៅមិនអោយក្រាស់ពេក ដើម្បីអោយមានតម្លៃបោះពុម្ព ល្មមគួរដល់ការកុសលធម្មទាននៃលោកអ្នកឧកញ៉ា ស៊ុម-ហៀង ។ ខ្ញុំបានសន្មតឈ្មោះសៀវភៅនេះថា **ឧបស្សយានិសង្ស** " អានិសង្ស នៃសាលាសំណាក់ " ។

សុំអស់លោក-អ្នកពុទ្ធបរិស័ទ ទាំងបព្វជិតទាំងគ្រហស្ថ ដែលបានទទួលយកសៀវភៅជាធម្មទាននេះ កុំយកទៅទុកចោល, សុំព្យាយាមអានឱ្យយល់សេចក្តី ព្រមទាំងអោយគេខ្ចីយកទៅអានខ្លះផង ដើម្បីជាកុសលដល់ខ្លួនយើងផង ដល់ម្ចាស់សៀវភៅផង អោយសមនិង កម្លាំងវីរិយភាពនៃខ្ញុំជាអ្នកខំប្រឹងសរសេរ ប្រែ-រៀបរៀង និង ការបរិច្ចាគតម្លៃបោះពុម្ពនៃលោកអ្នកមានសទ្ធា ។

វត្តឧណ្ណាលោម, ថ្ងៃទី ១៤ មករា $\frac{២៥០៧}{១៩៦៥}$

សម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតី

ជ.ណ. ជោតញ្ញាណោ

ព្រះសង្ឃរាជថ្នាក់ទី១ នៃគណៈមហានិកាយ

ឧបស្សយានិសង្ស

" អានិសង្សនៃសាលាសំណាក់ "

ក្នុងព្រះសុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទេវតាសំយុត្ត សគាថវគ្គ ត្រង់សត្តមសូត្រ ក្នុងអាទិត្តវគ្គ មានសេចក្តីចែងថា មានទេវតា ក្រាបទូលសួរព្រះភគវ័ត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធថា :

កេសំ ទិវា ច រត្តោ ច សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ ធម្មដ្ឋា សីលសម្បន្នា កេ ជនា សគ្គគាមិនោ ។

" (សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស) បុណ្យរមែងចំរើនជានិច្ច ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ដល់ជនទាំងឡាយណាខ្លះ ជនទាំងឡាយណាខ្លះ ជាអ្នកឋិតនៅក្នុងធម៌ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល ហើយគេបានទៅកើតឯឋាន សួគ៌ ? "

ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ឆ្លើយដោះស្រាយបញ្ហានេះថា :

អារាមរោបា វនរោបា យេ ជនា សេតុការការ

បបញ្ច ឧទបានញ្ច យេ ទទន្តិ ឧបស្សយំ

តេសំ ទិវា ច រត្តោ ច សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ
ធម្មដ្ឋា សីលសម្បន្នា តេ ជនា សគ្គគាមិនោ ។

" ជនទាំងឡាយណា បានដាំសួនមានផ្កាមានផ្លែក្តី បានដាំឈើជាឧទ្យានមានម្លប់ត្រឈឹងត្រឈៃក្តី បានសង់ស្ពានក្តី បានដងទឹកដាក់ដិកលំ ទុកឱ្យទានក្តី បានជីកអណ្តូងឬស្រះក្តី បានសាងសង់ឧបស្សយដ្ឋានគឺ សាលាសំណាក់ជាដើមក្តី បុណ្យរមែងចម្រើនកើតកើនជានិច្ចទាំងថ្ងៃទាំងយប់ដល់ជនទាំងឡាយនោះ ។ ជនទាំងឡាយណាជាអ្នកឋិតនៅក្នុងកុសលធម៌ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល, ជនទាំងឡាយនោះជាអ្នកបានទៅកើតឯឋានសួគ៌ " ។

អធិប្បាយ

តាមលំអាននៃគម្ពីរសារត្ថប្បកាសិនី អដ្ឋកថាសំយុត្តនិកាយ សគាថវគ្គ ត្រង់ទេវតាសំយុត្តវណ្ណនា ព្រមទាំងការពង្រីកសេចក្តីឱ្យទូលំទូលាយខ្លះផង តាមមតិនៃខ្ញុំជាអ្នករៀបរៀងធម៌នេះ ។

ត្រង់ដែលទេវតាក្រាបទូលសួរព្រះភគវ័ត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធថា: **តេសំ ទិវា ច រត្តោ ច សទា បុញ្ញំ**

បទឧទ្ទិសត្តិ " បុណ្យរមែងចំរើនជានិច្ចទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ដល់ជនទាំងឡាយណាខ្លះ ? " នោះព្រះភគវ័តទ្រង់ឆ្លើយដោះស្រាយថា **អារាមរោបា** អ្នកណាបានដាំបុប្ផារាម និងផលារាម គឺបានដាំឈើដែលមានផ្កា ដូចជាផ្កាម្លិះ, ឡូនស្រី, មាលតី, ដកខិម, ចំប៉ីជាដើម ឬបានដាំឈើមានផ្លែ ដូចជាត្របែក, ពុទ្រា, ត្រប់, ម្ទេសជាដើម ដែលជាឈើតូចៗ ទាបៗ ក្នុងវត្តអារាម ជាទី នៅនៃភិក្ខុសង្ឃ ឬដាំនៅទីណាមួយ ឱ្យជាសាធារណប្រយោជន៏ដល់ជន ទាំងពួង, យ៉ាងនេះហៅថា អារាមរោបា អ្នកដាំសួនមានផ្កាមានផ្លែ ។ **វនរោបា** បានធ្វើរបងព័ទ្ធទីដីដែលមានឈើជាព្រៃដុះឯងស្រាប់ឥតមានអ្នកណាមួយដាំទេ ជាទីដីទំនេរឥតមានអ្នកណាមួយហួងហែងថែរក្សាទេ ឬជាទីដីរបស់ខ្លួន បានកសាងចេតិយ,បានដាំដើមពោធិ៍, បាន ធ្វើផ្លូវជាទីចង្ក្រមន៏ ឬបានសង់មណ្ឌប, សង់សាលា, តូប, អាស្រម, លេណដ្ឋាន សម្រាប់នៅជ្រកអាស្រ័យនៃយោគី, តាបសអាចប្រើប្រាស់ បានក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬយប់តាមត្រូវការ, យ៉ាងនេះហៅថា វនរោបា អ្នកដាំឈើឧទ្យានមានម្លប់ត្រឈឹងត្រឈៃ ។

ពុំនោះសោតបានដាំឈើជាម្លប់ឱ្យគេជ្រក ទោះដាំនៅទីជិតសាលាសំណាក់ក្តី នៅទីក្បែរថ្នល់ ក្បែរផ្លូវក្តី នៅទីដីក្នុងវត្តអារាមក្តី ដាំធ្វើជាឧទ្យានមានម្លប់ត្រឈឹងត្រឈៃក្តី ឱ្យជា ម្លប់ជាជម្រកជាទីពេញចិត្តខ្លួនឯងនិងសាធារណជនទាំងពួង, យ៉ាងនេះ ក៏ហៅថា **វនរោបា** អ្នកដាំឧទ្យានមានម្លប់ត្រឈឹងត្រឈៃដែរ ។

យេ ជនា សេតុការកា ជនទាំងឡាយណាបានសង់ស្ពាន, **ឧទកេ នាវំ បដិយាទេន្តិ** ឬបានចាត់ចែងឱ្យមានទូកសម្រាប់ចម្លងដោយឥតយកថ្លៃឈ្នួល ឱ្យសាធារណជនបានឆ្លងទឹកដោយងាយស្រួល, អ្នកដែលមានចិត្តជាកុសល បានលើកថ្នល់ឬជីរះស្មៅ ចូកចាំងពង្រាយផ្លូវ ឬក៏បានលប់ថ្លុកជង្ហុកធ្វើជាផ្លូវជាថ្នល់ឱ្យមានផ្ទៃរាបស្មើ ស្រួលដើរ ស្រួល ធ្វើគមនាគមន៍ ទោះថ្ងៃទោះយប់មិនចំពប់ មិនរឥល ឬពុំនោះ កាលបើបានឃើញមានមែកឈើ ឬបន្លាជាដើម រាត់រាយនៅក្នុងផ្លូវ មិនដើរបង្ហួសទៅ ក៏បានទាត់ចោល ឬបានចាប់រើសបោះចោលដោយស្រួលទៅក្រៅផ្លូវ, មានចបនៅនឹងដៃ កាលបើឃើញផ្លូវឬថ្នល់វិកលខូចខាត ក៏ឆ្លៀតលើកដីបំពេញដោយចិត្តជ្រះថ្លា, យ៉ាងនេះក៏សុទ្ធសឹងតែជាបុណ្យ ជាកុ-

សលមានផលល្អប្រពៃទាំងអស់ ។

បបញ្ញ ខ្ទខបានញ្ញ ជាអ្នកមានចិត្តជាកុសល បានធ្វើរោងតូប ដាក់ក្អមឬពៀងទឹក ព្រមទាំងផ្តិល ឬបោយត្រឡោកសំរាប់ដួសដងផង ឱ្យជាទានដល់សាធារណជន នៅទីប្រសព្វផ្លូវតូចធំក្នុងរដូវដែលក្រទឹក ។ បានជីកស្រះជីកត្រពាំង ជីកអណ្តូង ឬលើកទំនប់ទប់បង្ខាំងទឹកឱ្យដក់នៅជានិច្ចកាល ជាប្រយោជន៍ដល់មនុស្សនិងសត្វតិរច្ឆានទូទៅ ។ ពុំនោះសោត បានធ្វើប៉ាំ[1] គឺឃ្លាំងសំរាប់ទទួលទឹកភ្លៀង ដែលហូរធ្លាក់ចុះចាកដំបូលសាលាធំៗ ជាដើម ទុកជាប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុសាមណេរ និង សាធារណជនដួសដងយោងយកមកប្រើប្រាស់បានដោយងាយ, ការទាំងនេះគឺសុទ្ធសឹងតែជាបុណ្យកុសល អាចនឹងផ្តល់នូវសេចក្តីសុខចំរើន ឱ្យដល់អ្នកកសាងនោះវិញ ពុំមែនតូចតាចស្តួចស្តើងឡើយ ។

១- អានថា ប៉ះប៉ាំ ។

យេ ទទន្តិ ឧបស្សយំ[1] ជនទាំងឡាយណា បានសាងសង់នូវ ឧបស្ស័យ ឬ វាសាគារ គឺសាលាសម្រាប់ជ្រក សំរាប់សំណាក់នៃសាធារណជនទូទៅពុំរើសមុខ, ឬក៏បានសាងសង់កុដិ, តូប, ឧបដ្ឋានសាលា, មន្ទីរពេទ្យជាដើម ក្នុងវត្តអារាមរបស់ភិក្ខុសង្ឃ, ពុំនោះបានសង់តូប, អាស្រមសម្រាប់យោគី តាបស ឥសី នៅជ្រកអាស្រ័យធ្វើភាវនាជាដើម, រួមសេចក្តីខ្លីទៅថា បានសាងសង់បានឱ្យនូវឧបស្ស័យ ឬវាសាគារជាទាន, នេះក៏ជាបុណ្យកុសលជាទីជ្រះថ្លាទាំងអស់ ។

តេសំ ទិវា ច រត្តោ ច សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ ជនទាំងឡាយណា បានកសាងសន្សំនូវបុណ្យកុសលខាងលើនេះ, កាលបើជនទាំងឡាយនោះ នឹកឃើញការកុសលរបស់ខ្លួននោះនៅវេលាណា ទោះនៅពេលវេលាដើរ ឈរ អង្គុយ ឬដេកក្តី វេលានោះឯងបុណ្យ ក៏ចេះតែលូតលាស់ចំរើនកើនឡើងជានិច្ចជាងពីមុនថែមទៀត ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ព្រោះជនទាំងនោះមានអំណរជ្រះថ្លារីក

១- បាលីនេះប្រើជា ឧបាសយំ វិញក៏បាន មានន័យត្រូវគ្នានឹង ឧបស្សយំ នេះដែរ គឺ វាសាគារ " អគារជាទីសំណាក់អាស្រ័យ ឬជាលំនៅ "

រាយពេញចិត្ត មានសង្ឃឹមកក់ក្តៅរឿយៗ ក្នុងវេលាដែលខ្លួននឹកឃើញបុណ្យនុះឯង ។ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ, ក្នុងពេលខ្លះ, បើជនអ្នកកសាងកុសលនោះ មិនភ្នកនឹកដល់កុសលដែល ខ្លួនបានកសាងសន្សំហើយនោះទេ បែរជាមានចិត្តវិបល្លាសភ្លាសនឹកទៅរក អកុសលវិតក្កៈ ណាមួយទៅវិញ គឺត្រិះរិះនឹកភាំងស្លុងទៅរក កាមវិតក្កៈ ត្រិះរិះទៅរកកាមគុណទាំង ៥ ណាមួយក្តី, ព្យាបាទវិតក្កៈ ត្រិះរិះទៅរកការព្យាបាទផ្តន្ទាគេ ចងគំនុំគុំកួនគេក្តី, វិហឹសាវិតក្កៈ ត្រិះរិះទៅរកការបៀតបៀនគេក្តី ឬនឹកទៅរកអកុសលកម្មណាមួយផ្សេងដែលខ្លួនបានជ្រុលធ្វើទៅហើយនោះក្តី, បុណ្យកុសលពុំមែនលូតលាស់ចំរើនកើនឡើងជានិច្ចរាល់ថ្ងៃរាល់យប់ ដូចបានពោលហើយនោះទេ, បើជននោះ ធ្លាប់បានធ្វើបាបណា កាលបើនឹកឃើញបាបនោះ ក៏ស្រាប់តែមាន **វិប្បដិសារៈ** ក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយ ព្រោះបាបនោះ, យ៉ាងនេះបែរទៅជាបាបនោះលូតលាស់ **ចំរើនកើនថែមៗ**ឡើងទៀតលើសជាងមុនទៅវិញ ។ ដោយហេតុនេះ **បុគ្គលពុំគួរ**នឹកទៅរកបាបចាស់នោះទេ ត្រូវតែបំភ្លេចបាប

ត្រូវតាំងចិត្តអោយត្រេកអរ ទាំងត្រូវសង្ឃឹមយ៉ាងមាំផង ទៅរក បុណ្យដែលខ្លួនបានធ្វើរួចហើយនោះ ឬត្រូវផ្ចង់ចិត្តឱ្យមាំស៊ប់ផ្តោត ចំពោះត្រង់បុណ្យដែលខ្លួនកំពុងធ្វើ ឱ្យចិត្តមានអំណររីករាយថែមៗ ឡើង ឬក៏ត្រូវផ្ចងចិត្តឱ្យមុតមាំទៅរកការកុសល ដែលខ្លួនបំរុងនឹង ធ្វើរឿយៗ តៗ ទៅទៀតនោះវិញ, យ៉ាងនេះហៅថានឹកបុណ្យនាំ ឱ្យបានបុណ្យថែមឡើងទៀត ឬហៅថា នឹកបុណ្យបំភ្លេចបាប ដូច្នេះវិញក៏សឹងតែថាបាន ។ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធជាបរមគ្រូ ពុំ ដែលប្រទានព្រះឱវាទថា **ធ្វើបុណ្យលាងបាប** ទេ, ព្រះពុទ្ធសាស-នា គ្មានពិធីលាងបាបឡើយ. មានត្រឹមតែថា **សុខោ បុញ្ញស្ស ឧច្ចយោ** ការសន្សំបុណ្យនាំឱ្យបានសេចក្តីសុខ ។ **ទុក្ខោ បាបស្ស ឧច្ចយោ** ការសន្សំបាប នាំឱ្យបានសេចក្តីទុក្ខ ។ **តមោជោតិ-បរាយនោ** បុគ្គលចេញពីទីងងឹតមកកាន់ទីភ្លឺ ហៅថាងងឹតខាង ដើម ភ្លឺខាងចុង ។ បុគ្គលណាកាលពីមុនមានគំនិតងងឹតងងល់ លង់ស្លុងទៅខាងបាប លុះដល់មកខាងក្រោយភ្ញាក់គំនិត បានប្រ-ព្រឹត្តត្រឹមត្រង់ល្អតាមគន្លងធម៌ពិត, បុគ្គលនោះក៏ភ្លឺរុងរឿងដោយ

សារបុណ្យកុសល **អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា** ដូចជាព្រះចន្ទ្រចេញផុតពីពពកបាំង ។ គួរយល់ថា បុណ្យជាកុសលបំភ្លេចបាប, ឯបាបជាអកុសលបំភ្លេចបុណ្យ ឬបង្អាក់បង្អាប់បុណ្យ, ត្រេកអរចំពោះបុណ្យ បុណ្យឱ្យផលជាសុខ ឱ្យមានចិត្តរីករាយ, ត្រេកអរចំពោះបាប បាបឱ្យផលជាទុក្ខ ឱ្យមានសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយស្ដាយក្រោយ ។ នេះជាលទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ចង្អុលប្រាប់ការណ៍ពិតឥតមានល្បៀងឡើយ ។ ដោយហេតុនេះហើយបានជាព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធវិសេសវិសុទ្ធបរមសាស្ដា ទ្រង់ឆ្លើយតបបញ្ហាដែល ទេវតាក្រាបទូលសួរនោះថា **តេសំ ទិវា ច រត្តោ ច សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ** (ដែលបានប្រែព្រមទាំងបានអធិប្បាយផងរួចហើយនោះ) ។

ធម្មដ្ឋា សីលសម្បន្នា តេ ជនា សគ្គគាមិនោ ជនទាំងឡាយណា ឋិតនៅក្នុងកុសលធម៌ផង បរិបូណ៌ដោយសីលផង ជនទាំងឡាយនោះ តែងតែបានទៅកើតឯឋានសួគ៌ ។ ពាក្យថា ឋិតនៅក្នុងកុសលធម៌ គឺប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រង់តាមគន្លងធម៌ មានសុចរិត ១០ ប្រការ ជាដើម ។ ពាក្យថា បរិបូណ៌ដោយសីល

គឺកាន់សីលតាំងពីសីល ៥ ជាដើម ទៅដោយប្រយ័ត្នជានិច្ច មិនឱ្យសៅហ្មង ។

ចប់សត្តមសូត្រទី ៧ ក្នុងអាទិត្តវគ្គតែប៉ុណ្ណេះ

មឃមាណវវត្ថុ

" រឿងនិទានមឃមាណពទៅកើតជាព្រះឥន្ទ "

ក្នុងគម្ពីរធម្មបទដ្ឋកថា ត្រង់អប្បមាទវគ្គវណ្ណនា មានតំណាល អំពីរឿងមឃមាណព[១] និងមិត្រ ៣៣ នាក់ ដែលបានរួបរួមគ្នាបំពេញការកុសល ក្នុងពុទ្ធន្តរកាល គឺក្នុងកាលលង្វែកឥតមានព្រះពុទ្ធសាសនា ។ មឃមាណព និងមិត្រទាំង ៣៣ នាក់នោះ មានចិត្តជ្រះថ្លា បានសាងសន្សំកុសលមានការជិរះស្មៅច្ចូកចាំងប្រាបពង្រាបផ្លូវ លើកថ្នល់ សង់ស្ពាន សង់សាលាសំណាក់ជាដើម ជាប្រយោជន៏ដល់សាធារណជន, លុះអស់ជីវិតបានទៅកើតជាព្រះឥន្ទ ជាទេវបុត្ត ជាទេវតាទាំងអស់គ្នា នៅឋានត្រ័យត្រឹង្សសួគ ។ និទាននោះមានសេចក្តីពិស្តារ ប៉ុន្តែ, ដើម្បីកុំឱ្យសៀវភៅនេះក្រាស់ពេក, ខ្ញុំដកស្រង់ត្រឹមតែគោលខ្លី១យកមករៀបរៀងដូចតទៅនេះ:

១- ពុទ្ធសាសនិកជនខ្មែរយើងច្រើនតែហៅថា មាឃមាណព ប៉ុន្តែតាមពិត មឃមាណព វិញទេ ទើបត្រឹមត្រូវ, ដល់បានទៅកើតជាព្រះឥន្ទ១ ក៏មានព្រះនាមពិសេសមួយថា មឃទេវរាជ ដែរ ពុំមែនមាឃទេវរាជ ទេ ។

ព្រះសក្យមុនីសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់គង់នៅនា កូដាគារសាលា មហាវ័ន ជិតក្រុងវេសាលីក្នុងដែនវជ្ជី ។ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាម មហាលិ ក្នុងពួក លិច្ឆវីក្សត្រិយ៍ នៃក្រុងវេសាលី ដែនវជ្ជី ក្នុងជម្ពូទ្វីប, ដោយព្រះអង្គបានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់នូវ សក្កបញ្ហសូត្រ ដែលព្រះបរមសាស្ដាទ្រង់សំ ដែងអំពីរឿងព្រះឥន្ទ, ព្រះមហាលិរាជមានសេចក្ដីឆ្ងល់ថា មានព្រះឥន្ទពិតមែន, ព្រះភគវ័តទ្រង់បានទតព្រះនេត្រឃើញព្រះឥន្ទពិតមែន ឬព្រះអង្គទ្រង់សំដែងតាមតែរឿងព្រេងដែលគេឆ្លាក់ គេគូរជារូបព្រះឥន្ទថា ព្រះឥន្ទៗនោះទៅទេ ? ឬក៏យ៉ាងណាអ៊ីចេះ ? ពីព្រោះឥតអ្នកណាអាចបានឃើញបានស្គាល់ព្រះឥន្ទនោះដោយងាយៗទេ !

លុះព្រះបាទមហាលិ បានចូលមកគាល់ទូលសួរព្រះអង្គអំពីរឿងនេះ, ព្រះបរមគ្រូក៏បានឆ្លើយដោះស្រាយតាមការណ៍ពិតថា មានព្រះឥន្ទពិតមែន, តថាគតបានឃើញ បានស្គាល់ព្រះឥន្ទនោះពិតៗ តថាគតស្គាល់ទាំងធម៌ និងវត្តប្រតិបត្តិដែលធ្វើឱ្យអ្នកប្រតិបត្តិបានផលានិសង្សនាំអ្នក នោះទៅកើតជាព្រះឥន្ទផងទៀត,

ពុំមែនតថាគតចេះតែថា១ទៅដោយពុំ ឃើញពុំស្គាល់ច្បាស់នោះទេ ។ ទើបព្រះបរមគ្រូទ្រង់សំដែងរឿងពិត នោះថា :

អតីតេ មគធរដ្ឋេ អចលគាមេ មឃោ នាម មាណវោ ក្នុងអតីតកាលកន្លងរំលងទៅយូរហើយ មានមាណព ម្នាក់ឈ្មោះ **មឃះ** នៅក្នុងអចលគ្រាមក្នុងមគធរដ្ឋ. មឃមាណព នោះបានធ្វើបុណ្យកុសល រួមជាមួយបុរស ៣៣ នាក់ ជាមិត្ររបស់ ខ្លួន. បានរួបរួមគ្នាធ្វើការកុសលផ្សេង១ មានការជិរះស្មៅ ចូកចាំង ប្រាបពង្រាបសំអាតផ្លូវ លើកថ្នល់ សង់ស្ពាន សង់សាលាសំណាក់ ជាដើម ជាប្រយោជន៏ដល់សាធារណជន ។ មឃមាណពនោះ ពុំមែនត្រឹមតែមានសទ្ធាជ្រះថ្លាធ្វើការកុសលទាំងនេះប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងបានប្រព្រឹត្តកាន់ធម៌ជាកុសល ឯទៀតដែលទេវតា និង មនុស្សជាបណ្ឌិតទាំងឡាយពេញចិត្តស្ញើចសរសើរនោះផងទៀត ។ ធម៌ដែលមឃមាណពកាន់ខ្ជាប់ជានិច្ចនោះហៅថា **វត្តបទ** មាន ៧ ប្រការគឺ :

១-មាតាបេតិភរណៈ ការចិញ្ចឹមបីបាច់រក្សាមាតាបិតា ;

២-កុលេជេដ្ឋាបចាយនៈ ការគោរពកោតក្រែងចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ ត្រកូលរៀមច្បង ;

៣-សច្ចវាចា ការពោលពាក្យសច្ច ;

៤-អផរុសវាចា ការមិនពោលផរុសវាទ ;

៥-អបិសុណវាចា ការមិនពោលពាក្យញុះញង់ ;

៦-មច្ឆេរវិនយៈ ការនាំសេចក្ដីកំណាញ់ចេញ គឺការបណ្ដុះសទ្ធាជ្រះថ្លាចំណាយទ្រព្យធ្វើបុណ្យឱ្យទាន ;

៧-អក្កោធនៈ ការចេះអត់ចេះទប់សេចក្ដីក្រោធ ។

កាលដែលមឃមាណពនិងមិត្រទាំង ៣៣ នាក់កំពុងធ្វើការកុសល មានការប្រាបពង្រាបផ្លូវ និងការលើកផ្ទល់ពីទីមួយភ្ជាប់គ្នាទៅទីមួយដូច្នោះ, គាមភោជក[១] បានរករឿងចាប់ទោសកំហុសថា

១- គាមភោជក ប្រែថា " មន្ត្រីអ្នកបរិភោគនូវសួយអាករដែលមានក្នុងស្រុក " លោកអ្នកចេះបាលីខ្លះប្រែស័ព្ទនេះថា ចៅហ្វាយស្រុក, ខ្លះប្រែថា មេស្រុក ។ ក្នុងសម័យបុរាណព្រេងនាយ គាមភោជកនេះ ឥតមានបៀវត្សរ៍ទេ មានត្រឹមតែសួយអាករក្នុងស្រុកនោះឯងជាប្រយោជន៍បានមកខ្លួន តាមស្រុកធំស្រុកតូច ។

ជនទាំងនោះជាចោរប្រមូលផ្តុំគ្នាជាពួក, ក៏បានក្រាបទូលព្រះរាជាមគធរដ្ឋ ដោយអាងលេសផ្សេងៗ ជាអយុត្តិធម៌ ។ ព្រះរាជាពុំបានពិចារណាដោយហ្មត់ចត់, ព្រះអង្គជឿសំដីគាមភោជក, ក៏មានព្រះរាជបញ្ជាឱ្យចាប់ជនទាំង ៣៤ នាក់នោះមក ហើយឱ្យយកដំរីសឹកទៅបំព្រួចសម្លាប់ ។ មឃមាណពនិងមិត្រទាំង ៣៣ នាក់បានតាំងចិត្តប្រកបដោយមេត្តាធម៌ដ៏មុតមាំ ឥតតក់ស្លុតរន្ធត់ ព្រោះជឿសប់ចំពោះសុចរិតធម៌ ព្រមទាំង កុសលកម្ម ដែលបានកសាងសន្សំមកហើយនោះផង ជឿទុកចិត្តលើ មេត្តាធម៌ដែលខ្លួនកំពុងកាន់នោះផង គឺរំលឹកគ្នាមិនឱ្យខឹងប្រកាន់ទៅលើគាមភោជក, ទៅលើព្រះរាជា, ទៅលើដំរីសឹក និងជនឯទៀតៗ សូម្បីបន្តិចបន្តួចសោះឡើយ ។ ទោះបីគេឱ្យជនទាំង ៣៤ នាក់នោះនៅក្នុងរបាំងកន្ទេលផែងឱ្យវាងាយនឹងព្រួចសម្លាប់, ដំរីសឹកនោះក៏បែរជាញ័រចំប្រប់ ពុំហ៊ានព្រួចជនទាំងនោះឡើយ ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់បាន ជ្រាបហេតុដ៏អស្ចារ្យចំឡែកនេះ, ព្រះអង្គក៏មានព្រះរាជបញ្ជាឱ្យហៅជនទាំងនោះចូលមកគាល់ ។ លុះទ្រង់ជ្រាបការណ៍ពិតសព្វគ្រប់ហើយក៏ភ្ញាក់ព្រះសតិ មានព្រះរាជហឫទ័យជ្រះថ្លាចំពោះជនទាំង ៣៤

នាក់, ទ្រង់ព្រះរាជទានគាមភោជកព្រមទាំងប្រពន្ធកូនឱ្យជាទាសាទាសីនៃមឃមាណពនិងមិត្រទាំង ៣៣ នាក់ ។ ដីរសឹកនោះក៏ព្រះអង្គប្រទានឱ្យជាជំនិះ នៃជនទាំងនោះដែរ ។ ស្រុកដែលគាមភោជកចិត្តបាបអាក្រក់កាន់កាប់មកនោះ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ក៏ប្រោសប្រទានឱ្យជាស្រុកសួយនៃជនទាំង ៣៤ នាក់នោះផងទៀត ។

មឃមាណពនិងមិត្រទាំង ៣៣ នាក់ កាលបើបានឃើញផលបុណ្យជាទិដ្ឋធម្មវេទនីយឱ្យផលដ៏អស្ចារ្យ ឃើញជាក់ស្តែងទាន់ភ្នែកដូច្នេះ ក៏និយាយគ្នាថា **ឥទានិ អម្ហេហិ អតិរេកតរំ បុញ្ញំ កាតព្វំ** " ឥឡូវ, យើងត្រូវតែធ្វើបុណ្យឱ្យច្រើនក្រៃលែងជាងពីមុនទៅទៀត " ។ ក៏មូលមតិគ្នាថា យើងត្រូវសង់សាលាសំណាក់មួយ ។ ក៏បានហៅជាងឈើឱ្យមកផ្តើមសង់សាលាសំណាក់លើទីដីដែលគួរសង់ត្រង់ប្រជុំផ្លូវបែកជាបួន, ប៉ុន្តែមិនត្រូវឱ្យស្ត្រីមានសិទ្ធចូលធ្វើសាលានេះជាមួយនិងយើងផងទេ (ព្រោះមិនចង់កើតជួបស្ត្រីទៅជាតិមុខទៀត) ។

មឃមាណពមានប្រពន្ធ ៤ នាក់គឺ នាង សុធម្មា ១ នាង សុនន្ទា ១ នាង សុចិត្តា ១ នាង សុជាតា ១ ។ បណ្តាប្រពន្ធទាំង

៤ នាក់នោះ. នាង សុធម្មា មានគំនិតឈ្លាសវៃគិតថា អញនឹង ធ្វើបុណ្យរួបរួមចូលជាមួយនឹងប្ដីឱ្យត្រាតែបាន. ក៏បានលបនិយាយ ត្រូវមាត់ត្រូវពាក្យគ្នាជាមួយ នឹងជាងឈើ. បានឱ្យជាងឈើលបធ្វើ ហោជាង ឱ្យត្រូវនឹងខ្នាតសាលា នោះ. បានឱ្យឆ្លាក់អក្សរនៅហោ ជាងថា សាលាសុធម្មា ។ លុះដល់ថ្ងៃត្រូវលើកហោជាង. ស្រាប់ តែជាងឈើធ្វើអាការដូចជាភ្ញាក់ថា " ឱ. វរ តែម្ដង! ខ្ញុំពុំបានគិត ធ្វើហោជាងទុកជាមុន. ឥឡូវបើនឹងធ្វើឱ្យបានទាន់ ការប្រញាប់ក៏ ពុំកើត. ដ្បិតនឹងយកឈើស្រស់ៗមកធ្វើពុំកើតទេ. បើអ៊ីចឹង តើធ្វើ ម៉េចទៅហ៎ា!. ខ្ញុំបានឃើញមានហោជាងគេធ្វើហើយស្រេច ទុកនៅ ផ្ទះគេឯណោះ. ប្រហែលជាត្រូវខ្នាតនឹងសាលាយើងនេះ. បើយើង ទិញគេ ប្រហែលជាគេលក់ទេដឹង? " ។ ជនទាំង ៣៤ នាក់ ក៏យល់ ព្រមហើយនាំគ្នាទៅទិញ ដោយឱ្យថ្លៃដល់មួយពាន់កហាបណៈ ។ នាង សុធម្មា មិនព្រមលក់ឱ្យ. ព្រមតែចូលបុណ្យជាមួយផង ។ មឃមាណព និងមិត្រទាំង ៣៣ នាក់ មិនព្រមឱ្យស្ត្រីធ្វើបុណ្យជា មួយ ។ ជាងឈើប្រើឧបាយនិយាយពន្យល់ថា " ក្រៅពីឋានព្រហ្ម គ្មានឋានណាមួយឥតស្ត្រីទេ. យើងប្រញាប់ចង់ឱ្យសាលាយើង

ហើយស្រេច, ណ្ហើយ, យកហោជាងហ្នឹងទៅ!... " ។ ជនទាំង ៣៤ នាក់ទាល់គំនិត ក៏ព្រមយកហោជាងរបស់នាងសុធម្មានោះមកលើកដាក់ជាហោជាងសាលាសំណាក់នោះ ដោយឥតរង្កៀសអ្វីឡើយ ។ ជនទាំងពួងដែលមកកាន់ទីនេះ អានអក្សរជាឈ្មោះសាលានៅហោជាងថា **សាលាសុធម្មា**, គេស្គាល់រាល់គ្នាថា សាលាសុធម្មា, ឯជនទាំង ៣៤ នាក់ក៏ឥតមានការអាក់អន់ស្រពន់ចិត្តអ្វី ព្រោះឈ្មោះសាលានេះទេ ។

មឃមាណពបានដាំដើម **កោវិឡារព្រឹក្ស** គឺដើមរលួសផ្លុងមួយដើមឱ្យជាម្លប់ក្បែរសាលានោះ ; បានយក ថ្មដា មួយផ្ទាំងធំមកដាក់ក្រោមដើមរលួសផ្លុង សម្រាប់ឱ្យគេអង្គុយសម្រាកក្នុងម្លប់ឈើនេះ ។

នាង សុនន្ទា ក៏មានយោបល់ឈ្លាសវៃណាស់ដែរ, បានចាត់ការឱ្យជីក **ស្រះបោក្ខរណី** គឺស្រះឈូកមួយនៅទីមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីសាលាសុធម្មានោះ, ស្រះនេះមានទឹកដក់នៅជានិច្ច ជាទីពេញចិត្តនៃនាងនិងជនទាំងពួង, ជាសាធារណប្រយោជន៍រាល់ទិវារាត្រី ។

នាង សុចិត្តា ក៏ជាស្ត្រីឈ្លាសវៃណាស់ដែរ, បានចាត់ការឱ្យដាំ សួន នៅទីមិនឆ្ងាយពីសាលាសុធម្មានោះប៉ុន្មាន, សួនច្បារនោះមានសុទ្ធសឹងតែឈើមានផ្កាមានផ្លែ ជាទីពេញចិត្តនៃខ្លួន និងជនទាំងពួង ។ ជនទាំងពួងដែលចូលមកកាន់ទីនេះ ក៏តែងតែមានចិត្តរីករាយសប្បាយក្សេមក្សាន្ត បានកែអផ្សុកធូរចិត្តគំនិតទាំងអស់គ្នា ។

រីឯនាង សុជាតា ប្រពន្ធទី ៤ ត្រូវជាប្អូនជីដូនមួយខាងម្ដាយនៃមឃមាណពផង បានមកជាប្រពន្ធនៃមាណពនេះផង ។ នាងនេះជាស្ត្រីមិនឈ្លាសវៃ, មិនអាចញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាចំពោះការកុសល, នាងនេះយល់ខុសទាំងស្រុងថា " អញជាប្អូនជីដូនមួយនៃមឃៈផងជាប្រពន្ធគាត់ទៀតផង, ការអ្វីដែលប្ដីអញគាត់បានធ្វើក៏ជាការរបស់អញដែរ, ប្ដីអញធ្វើបុណ្យ អញក៏ត្រូវតែបានបុណ្យដូចជាគាត់ដែរ ព្រោះអញនិងប្ដីអញ មានអំពើកិច្ចការរួមគ្នាតែមួយ " ។ នាងសុជាតាគិតខុសយ៉ាងនេះក៏ឥត បើអើពើ ឥតមានសទ្ធាជ្រះថ្លាឥតមានការលៃលកធ្វើបុណ្យអ្វីដូចជានាង ទាំង ៣ នាក់នោះសោះឡើយ, គិតមួយតែពីខាងតាក់តែងស្អិតស្អាងខ្លួន ឱ្យតែគាប់ចិត្តប្ដី

ប៉ុណ្ណោះ ។ នាងនេះជាស្ត្រីមោឃាឃៃតចាកកុសលកម្ម ព្រោះខ្លួនជាស្ត្រីល្ងង់វង្វាតឃ្លាតចាកមនុស្សធម៌ ក្លាយទៅជាស្ត្រីអភ័ព្វ ។

លុះចំណេរកាលមកខាងមុខ, ជនទាំងនោះក៏រំលាងខន្ធអស់ជីពជន្មតាមលំដាប់កាលរៀងខ្លួន, សុទ្ធសឹងតែបានទៅកើតឯឋានត្រ័យត្រឹង្សសួគ៌[1] ទាំងអស់គ្នា ។

មឃមាណព បានទៅកើតជា ព្រះឥន្ទ នៅឋានត្រ័យត្រឹង្សសួគ៌ ជាស្តេចទេពតា មាននាមពិសេសមួយយ៉ាងថា មឃវ៉ា ឬ មឃទេវរាជ តាមនាមដើមកាលនៅជាមនុស្សឈ្មោះ មឃៈ ។

អានិសង្សនៃការដាំកោវិទ្ឡារព្រឹក្ស គឺដើមរលួសផ្ទុងជាម្លប់ឱ្យគេជ្រកនោះ បានកើតជាដើមឈើទិព្វមួយដើមហៅថា បារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ឬ ហៅថា បារិជាតកព្រឹក្ស ក៏បាននៅ ឋានត្រ័យត្រឹង្ស ។

អានិសង្សនៃ ថ្មដា មួយផ្ទាំងធំ ដែលមឃមាណពបានដាក់តំកល់ក្រោមដើមរលួសផ្ទុង សម្រាប់ឱ្យគេអង្គុយកំសាន្តនោះបាន

១- បណ្តាឋានសួគ៌ទាំង ៦ ជាន់, ត្រៃត្រឹង្ស ជាឋានសួគ៌ជាន់ទី ២ ។

កើតជាថ្មទិព្វឈ្មោះ បណ្ឌុកម្ពលសិលា ជាថ្មមានសម្បុរដូចជាសំពត់កម្ពលក្រហម ប្រតិស្ឋាននៅក្រោមដើមបារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស នៅឋានត្រ័យត្រឹង្ស ជាអាសនៈ សម្រាប់ព្រះឥន្ទគង់កំសាន្តមួយដងមួយកាល ឬគង់រំពឹងមើលហេតុការណ៍អ្វីមួយដែលប្លែកគួរឱ្យព្រងើយកន្តើយពុំកើត ។

ជនទាំង ៣៣ នាក់ជាមិត្រនៃមឃមាណព លុះអស់ជីវិតក៏បានទៅកើតជាទេវបុត្រនៅឋានត្រ័យត្រឹង្សសួគ៌ សុទ្ធសឹងតែមានប្រាសាទ វិមានទិព្វទីទៃៗរៀងខ្លួន ។ ដោយហេតុនេះ បានជាឋានសួគ៌នោះ, ដែលពីដើម ជាឋានរបស់ពួកអសុរមាន វេបចិត្តអសុរិន្ទជាប្រមុខ, ក៏ត្រឡប់បានមកជាឋានរបស់ព្រះឥន្ទនិងពួកទេវតាថ្មីនោះទៅវិញ, មានឈ្មោះថាឋាន ត្រ័យត្រឹង្ស ឬ តាវត្តឹង្ស ពីព្រោះមុនដំបូងទេវតាពួកនេះមានគ្នា ៣៣ រូប ដោយមានព្រះឥន្ទជាស្តេចគ្រប់គ្រង ។ ព្រះឥន្ទថែមទាំងមាន អំណាចត្រួតត្រាលើពួកលោកបាលទេវរាជទាំង ៤ នៅឋាន ចាតុម្មហារាជិកាសួគ៌ ផងឡើត ។ ឋានត្រ័យត្រឹង្ស នៅលើផ្ទៃកំពូលនៃ ភ្នំសុមេរុ ។ ឯឋាន

ចាតុម្មហារាជិកា នៅលើកំពូល ភ្នំបរិភណ្ឌ[1] ក្នុងទិស ធំទាំង ៤ ជិត ភ្នំសុមេរុ ។

ជាងឈើ ទៅកើតជា វិស្សុកម្មទេវបុត្ត ក្នុងត្រ័យត្រឹង្ស សួគ៌ដែរ ។

ដំរីសឹក ដែលព្រះរាជាមគធរដ្ឋទ្រង់ប្រោសប្រទានឱ្យជាជំនិះនៃមឃមាណពនិងមិត្រទាំង ៣៣ នាក់នោះ លុះអស់ជីវិតក៏បានទៅកើតជា **ឯរាវណទេវបុត្ត** នៅឋានត្រ័យត្រឹង្ស ។ ក្នុងឋានសួគ៌ មិនមានសត្វតិរច្ឆានមែនទែនទេ ប៉ុន្តែកាលបើព្រះឥន្ទ និងទេវបុត្តជាមិត្រទាំង ៣៣ រូបនោះត្រូវការឱ្យមានដំរីទិព្វជាជំនិះមួយដងមួយកាល, **ឯរាវណទេវបុត្ត** ក៏និម្មិតឱ្យខ្លួនក្លាយទៅជាដំរីទិព្វមួយធំមានក្បាលចំនួន ៣៤, ក្បាលមួយចំកណ្ដាលជាជំនិះព្រះ

១- ភ្នំបរិភណ្ឌនេះមាន ៧ មានឈ្មោះថា យុគន្ធរ, នេមិន្ធរ,ឥសធរ ឬ ឥសិន្ធរ, ករវីក, សុទស្សន, វិនតក, អស្សកណ្ណ ហៅថា ភ្នំសត្តបរិភណ្ឌ ។ ភ្នំបរិភណ្ឌទាំង ៧ នេះនៅព័ទ្ធជុំវិញភ្នំសុមេរុ ។ ភ្នំសុមេរុនេះមានឈ្មោះហៅបាន ៥ យ៉ាងគឺ សុមេរុ, មេរុ, នេរុ, សិនេរុ, តិទិវាធរ ។ បណ្ដាឈ្មោះទាំង ៥ យ៉ាងនេះ តិទិវាធរ ជាឈ្មោះបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ភ្នំទ្រទ្រង់នូវឋាន តិទិវៈ គឺឋានត្រ័យត្រឹង្ស ដ្បិតឋានត្រ័យត្រឹង្សឋិតនៅលើកំពូលភ្នំនេះ ។

ឥន្ទ និងក្បាល ៣៣ ឯទៀតជាជំនិះទេវបុត្រទាំង ៣៣ រូប ។ ដំរីនិម្មិតនោះឈ្មោះថា ឯរាវ័ណ, កាលបើបានបំពេញកិច្ចរបស់ខ្លួនរួចហើយ ក៏ក្លាយខ្លួនទៅជាទេវបុត្រដូចដើមវិញដដែល, ឯប្រាសាទវិមានរបស់ខ្លួនមានស្រេចស្រាប់ជាធម្មតា ។

នាង សុធម្មា បានទៅកើតជាស្រ្តីសួគ៌ មានឈ្មោះថា សុធម្មា ដដែល, ជាជាយានៃព្រះឥន្ទ ។ អានិសង្សនៃ ហោជាង ដែលនាងបានចូលបុណ្យជាមួយនឹងមឃមាណពជាប្តីនោះ បានកើតជាសាលាទិព្វមួយធំទូលំទូលាយនៅ ឋានត្រ័យត្រឹង្ស, សាលាទិព្វនោះឈ្មោះ សុធម្មាទេវសភា ជាសាលាទិព្វដែលទេវតាទាំងឡាយតែងមកប្រជុំគ្នា តាមពេលដែលត្រូវប្រជុំ មានថ្ងៃ ៨ កើតនៃមនុស្សលោកជាដើម ។

នាង សុនន្ទា បានទៅកើតជាស្រ្តីសួគ៌ដែរ មានឈ្មោះថា សុនន្ទា ដ៏ដែល, ជាជាយានៃព្រះឥន្ទ ។ អានិសង្សនៃ ស្រះបោក្ខ-រណី គឺស្រះឈូករបស់នាងនោះ បានកើតជាស្រះបោក្ខរណីទិព្វ

មួយធំទូលាយ នៅឋានត្រ័យត្រិង្ស មានឈ្មោះថា ស្រះនន្ទា ជាទីកំសាន្តសប្បាយនៃពួកទេវតា ។

នាង សុចិត្តា បានទៅកើតជាស្រ្តីស្នំជាជាយានៃព្រះឥន្ទ្រ ដែរមាននាមថា សុចិត្តា ដូចដើមដដែល ។ អានិសង្សនៃ សួន របស់នាងនោះ បានកើតជាសួនទិព្វធំមួយ នៅឋានត្រ័យត្រិង្ស មានឈ្មោះថាសួន ចិត្តលតាវ័ន ជាទីកំសាន្តនៃទេវតាទាំងឡាយ ។ កាលបើទេវតាណាជិតនឹងច្យុត តែងតែមានបុព្វនិមិត្តទាំង ៥ ណាមួយកើតប្រាកដឡើង, ជួនកាលទេវតាឯទៀតគេបានដឹង គេតែងនាំទេពតាដែលជិតនឹងច្យុតនោះ ឱ្យទៅកំសាន្តនៅសួនទិព្វឈ្មោះ ចិត្តលតាវ័ន នេះ ដើម្បីបន្ទូរចិត្តកុំឱ្យតក់ស្លុត ។

សុជាតា បន កាលំ កត្វា ឯកិស្សា គិរិកន្ទរាយ ពកសកុណិកា ហុត្វា និព្វត្តិ ប្លែកពីគេតែនាង សុជាតា ដែលជាស្រ្តីល្ងង់យល់ខុស, លុះធ្វើមរណកាលស្លាប់ទៅកើតជាកុកញី នៅទីជិតញកភ្នំមួយ, ចេះតែសញ្ជរភ្លើកចុះភ្លើកឡើងរកមច្ឆជាតិជាចំណីអាហារ តាមធម្មតារបស់សត្វកុក ។

ព្រះឥន្ទ មឃទេវរាជ រំពឹងឃើញថា "នាងសុធម្មា, សុនន្ទា, សុចិត្តា បានមកកើតនាឋានត្រ័យត្រឹង្សជាមួយនឹងអញដែរហើយ, ចុះនាង សុជាតា តើស្លាប់ទៅកើតនៅទីណា ? " ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ដោយញាណទិព្វថា " ឱ! សុជាតាអើយ! ហេតុតែវាល្ងង់ វាយល់ខុស, វាឥតមានសទ្ធាជ្រះថ្លា ឥតបានធ្វើបុណ្យអ្វីបន្តិចបន្តួចសោះ ឥឡូវវាទៅកើតជាសត្វតិរច្ឆាន! ឱ, គួរអាណិតវាណាស់! ឥឡូវអញគួរតែទៅណែនាំវាឱ្យធ្វើបុណ្យ ហើយនឹងនាំយកវាមកក្នុងឋានត្រ័យត្រឹង្សនេះ ឱ្យវាបានជា ភរិយាអញដូចពីដើមតទៅទៀត! " ។

លំដាប់នោះ,ព្រះឥន្ទក៏ចុះមកកាន់ឋានមនុស្ស,បាននិម្មិតព្រះអង្គជាសត្វកុក, បាននាំកុកញីនោះទៅឱ្យឃើញឋានត្រ័យត្រឹង្ស រួចហើយនាំយកមកកាន់កន្លែងដើមវិញ, បានពន្យល់ណែនាំឱ្យកាន់សីល ៥ ខ្ជាប់ ។ តពីនោះមក, ព្រះឥន្ទបានចុះមកពិសោធ ៣ ដងដោយនិម្មិតធ្វើជាត្រីងាប់, លុះកុកញីឃើញត្រីងាប់ ក៏ចាប់ដោយចំពុះ បំរុងនឹងលេប, ត្រីងាប់នោះក៏កម្រើកចុងកន្ទុយខ្ទើកៗ ឱ្យដឹងថាជាត្រីរស់ទេ, កុកញីក៏លែងហ៊ានស៊ីទៅវិញ ។ កុកញីអត់អាហារដោយរកត្រីងាប់ស៊ីពុំបាន ព្រោះ ខ្លាចដាច់សីល ក៏ចេះតែស្គមទៅៗ,

ពុំយូរថ្ងៃប៉ុន្មាន ក៏ងាប់ទៅ ទៅកើត ជាកូនស្រីនៃស្មូនឆ្នាំងនៅក្រុងពារាណសី ដែនកាសី ។ ព្រះឥន្ទក៏និមិត្តព្រះអង្គជាឈ្មួញម្នាក់បរទេះពពាយនាយលក់ផ្លែល្ពៅ ដែលសុទ្ធតែដុំមាសសោះទេ, បានឱ្យផ្លែល្ពៅទាំងអស់នោះទៅនាង, ឱ្យជាស្រីមានទ្រព្យសម្បត្តិបរិបូណ៌, បានណែនាំឱ្យធីតានោះកាន់សីល ៥ រឹតតែខ្ជាប់ ខ្ជួនឡើងទៀត ។ លុះធីតានៃស្មូនឆ្នាំងអស់ជីពជន្ម ក៏បានទៅកើតជា បុត្រីនៃ វេបចិត្តិអសុរិន្ទ ជាវេរិបុគ្គលនៃព្រះឥន្ទ ព្រោះអសុរនេះជាសត្រូវនឹងព្រះឥន្ទ តាំងពីកាលដែលបរាជ័យចាញ់អំណាចព្រះឥន្ទហើយបានឋានត្រ័យត្រឹង្សទៅព្រះឥន្ទ និងទេវតាជាមិត្រ របស់ព្រះឥន្ទ, ក៏ជាប់មានគំនុំរៀងមក, បុត្រីនៃអសុរនេះ មាននាមថាសុជាតា ដូចនាមដើមជាអសុរកញ្ញា ហៅថា សុជាតា-អសុរកញ្ញា ។ ដោយអំណាចផលានិសង្ស នៃ សីល ៥ ដែលនាងនេះបានរក្សាហ្មត់ចត់តាំងពីនៅជាកុកញ្ញីរៀងមក, អសុរកញ្ញានេះមានរូបឆោមលោមព័ណ៌ល្អស្អាតឥតខ្ចោះ ។ នាងនេះចេះតែប្រកែកពុំព្រមទទួលយកបុរសអសុរណាមួយ ជាគូស្រករសោះ, ទើបវេបចិត្តិអសុរិន្ទជាបិតាអនុញ្ញាតឱ្យជ្រើសរើសគូស្រករតាមចិត្តខ្លួនចុះ ។ នៅពេលដែល

ពួកអសុរកំឡោះៗ កំពុងជួបជុំកុះករដើម្បីបង្ហាញខ្លួនឱ្យនាងនេះជ្រើសរើសគូស្រករ ព្រះឥន្ទបានជ្រាបការណ៍នេះ ក៏ស្ដេចយាងមកនិម្មិតព្រះអង្គជាអសុរចាស់ម្នាក់ ឈរត្រង់ទីបំផុតនៃពួក ហេតុតែនាងធ្លាប់ជាភរិយា កាលនៅជាមឃមាណពនោះ នាងក្រលេកឃើញអសុរចាស់ក៏ស្រឡាញ់ ហើយបោះភួងផ្កាទៅឱ្យអសុរចាស់នោះ អសុរចាស់ក៏ចាប់ភួងផ្កា ហើយយកនាងអសុរកញ្ញានោះហោះទៅឋានត្រ័យត្រឹង្ស ទៅនៅជាសុខក្នុងទីនោះ រំហូតមកសព្វថ្ងៃ នេះហើយជាអានិសង្សនៃការកសាងផ្លូវថ្នល់ ឱ្យបានសុខស្រួលដល់សាធារណជន តែងបានសេចក្ដីសុខដល់ខ្លួនវិញ ដែលត្រូវតាមគន្លងពុទ្ធភាសិតថា :

សុខស្ស ទាតា មេធាវី សុខំ សោ អធិគច្ឆតិ,

ជនដ៏ មានប្រាជ្ញាណា បានឱ្យសេចក្ដីសុខដល់អ្នកដ៏ទៃ ជននោះឯងរមែង បានជួបប្រទះនឹងសេចក្ដីសុខ ។

សង្ខេបបុណ្ណ: